

RICHTEREN

1:1-2:5

Israëls onvoltooide verovering van Kanaän
en de oorzaken en gevolgen van zijn
ongehoorzaamheid.

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/richteren/1-1-2-5

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	De verovering voortzetten na Jozua's dood	3 min	4
2	Juda en Simeon trekken samen op	2 min	6
3	De vergelding aan Adoni-Bezek	3 min	7
4	Jeruzalem slechts tijdelijk veroverd	3 min	8
5	Kaleb, Achsa en de verovering van Hebron	2 min	10
6	Niet-Israëlieten opgenomen in Israël	2 min	12
7	De Filistijnse steden tijdelijk veroverd	2 min	13
8	IJzeren strijdwagens en vertrouwen op God	5 min	14
9	Angst en ongeloof verhinderen de overwinning	2 min	16
10	Benjamin in Jeruzalem en Jozef in Bethel	3 min	17
11	Kanaänieten blijven wonen in het land	3 min	19
12	De Engel van de HEERE wijst Israël terecht	5 min	21
13	Waarom Israël het land niet volledig innam	2 min	23
14	Vastberadenheid tegenover de tegenstand	3 min	25

15	Verbonden met de vijand en ontrouw aan God	3 min	27
16	Achtergebleven volken als proef en oefening	2 min	29
17	Geleidelijke verovering en Gods geduld	4 min	30
	Om verder te lezen		32

1

De verovering voortzetten na Jozua's dood

Laten we nu het eerste hoofdstuk van het boek Richteren opslaan en beginnen met onze behandeling vers voor vers. In de inleiding heb ik gezegd dat de eerste twee hoofdstukken en de eerste zes verzen van het derde hoofdstuk samen het inleidende gedeelte van het boek vormen. De eigenlijke verhalen over afzonderlijke richters beginnen bij hoofdstuk 3, vers 6. Maar zelfs dit inleidende gedeelte bestaat uit meer dan één deel. Het lijkt er namelijk op dat de twee vermeldingen van de dood van Jozua het begin van twee afzonderlijke inleidingen aangeven.

Het boek begint met de woorden:

Het gebeurde na de dood van Jozua dat de Israëlieten de HEERE vroegen: Wie van ons zal het eerst optrekken tegen de Kanaänieten om tegen hen te strijden?

RICHTEREN 1:1

Interessant genoeg begon het boek Jozua met de woorden:

Het gebeurde na de dood van Mozes, de dienaar van de HEERE, dat de HEERE tegen Jozua, de zoon van Nun, de dienaar van Mozes, zei:

JOZUA 1:1

Dat illustreert dus wat we eerder zeiden: de geschiedenis van de wereld bestaat eigenlijk uit de levensbeschrijvingen van belangrijke mannen. De dood van een leider markeert de geschiedenis, en daarmee eindigt een tijdperk. Bij de dood van Mozes begon het verhaal van Jozua. Nu, bij de dood van Jozua, beginnen deze verhalen: opnieuw een keerpunt in de geschiedenis.

Er staat:

Na de dood van Jozua vroegen de Israëlieten aan de Heer: Wie moet er als eerste voor ons optrekken om tegen de Kanaänieten te vechten?

We hebben het natuurlijk over de verdere verovering van de nog niet verslagen steden die in de tijd van Jozua onveroverd waren gebleven. In de tijd van Jozua hadden de Israëlieten het land in handen gekregen. Ze hadden het onder hun stammen kunnen verdelen en het voor zichzelf kunnen opeisen. Maar in de meeste van deze stamgebieden waren nog afzonderlijke steden van Kanaänieten. Die hadden verdreven moeten worden, maar om de een of andere reden was dat niet gebeurd. Toen Jozua oud was, drong hij er bij de Israëlieten op aan de verovering te voltooien en alle Kanaänieten te verdrijven.

Nu is hij gestorven, en ze zeggen:

Wie gaat dit als eerste doen?

Ik weet niet zeker waarom ze moesten beslissen wie het als eerste zou doen, aangezien ze allemaal hun eigen stamgebieden te beheren hadden. Maar misschien zouden verschillende stammen telkens hulp bieden in het gebied van één stam, zodat ze hun inspanningen meer konden bundelen en meer konden samenwerken. Ik weet het niet zeker. Maar ze zeiden:

Wie moet er als eerste optrekken?

Ze raadpleegden dus de HEERE.

Dat betekent waarschijnlijk dat ze naar de priester Eleazar gingen. Hij is weliswaar in het vorige boek gestorven, maar hij stierf niet zo vroeg als Jozua. Hij heeft hem overleefd. Eleazar zou de Urim en de Thummim hebben. Dat was iets waarmee de priester de wil van God kon vaststellen bij bepaalde keuzes, meestal wanneer er tussen mogelijkheden gekozen moest worden. Daar waren de Urim en de Thummim nuttig voor. Dus de HEERE zei het, of gaf het op de een of andere manier aan, mogelijk door de Urim en de Thummim. Het kan ook een profeet zijn geweest, maar de HEERE raadplegen betekende meestal dat je naar de priester ging.

En de HEERE antwoordde:

2

Juda en Simeon trekken samen op

En de HEERE zei: Juda zal optrekken. Zie, Ik heb dat land in zijn hand gegeven. Toen zei Juda tegen zijn broeder Simeon: Trek met mij op naar het gebied dat mij door het lot toeviel, en laten wij tegen de Kanaänieten strijden. Dan zal ook ik met u optrekken naar het gebied dat u door het lot toeviel. Zo trok Simeon met hem op.

RICHTEREN 1:2-3

Daarop zei Juda tegen zijn broer Simeon:

Ga met me mee naar het gebied dat ik toegewezen heb gekregen, zodat we tegen de Kanaänieten kunnen vechten, dan ga ik ook met jou mee naar het gebied dat jij toegewezen hebt gekregen.

En Simeon ging met hem mee.

Simeon wordt zijn broer genoemd omdat Juda en Simeon broers waren in de volle betekenis van het woord: ze hadden dezelfde moeder en dezelfde vader. Het gaat hier natuurlijk om stammen, en de mannen Juda en Simeon waren allang dood. Alle stammen waren broederstammen, want ze stamden allemaal van Jakob af. Maar ze waren voortgekomen uit vier verschillende vrouwen van Jakob. Simeon en Juda en vier anderen waren voortgekomen uit dezelfde vrouw, uit Lea. Daarom was Simeon een broedervolk, en bovendien een volk dat dichtbij woonde. Het gebied van Simeon lag namelijk helemaal binnen het gebied van Juda. Een nogal ongebruikelijke situatie. Gewoonlijk had elke stam zijn eigen afzonderlijke gebied, maar de stam van Simeon bevond zich binnen Juda.

Ze hadden er allebei belang bij dat de verovering van het gebied voltooid werd. Daarom sloot Simeon zich bij hem aan, en Juda stemde ermee in om ook Simeon te helpen wanneer het zijn beurt was om de Kanaänieten in zijn gebied te overwinnen.

3

De vergelding aan Adoni-Bezek

En Juda trok op en de HEERE gaf de Kanaänieten en de Ferezieten in hun hand. Zij versloegen hen bij Bezek: tienduizend man. Zij troffen Adoni-Bezek in Bezek aan, streden tegen hem en versloegen de Kanaänieten en de Ferezieten.

RICHTEREN 1:4-5

Dat betekent heer Bezek.

Adoni-Bezek vluchtte echter, maar zij achtervolgden hem, grepen hem en hakten de duimen van zijn handen en zijn grote tenen af.

RICHTEREN 1:6

Dat klinkt nogal barbaars: de grote tenen en de duimen van een man afhakken. Maar zoals we zullen zien, blijkt dat precies de manier te zijn waarop hij de mensen had behandeld die hij had overwonnen. Het is, denk ik, een oog voor een oog en een tand voor een tand. Want Adoni-Bezek zei:

Toen zei Adoni-Bezek: Zeventig koningen, van wie de duimen van hun handen en hun grote tenen afgehakt waren, zaten onder mijn tafel en raapten de kruimels op. Zoals ik met anderen gedaan heb, zo heeft God mij vergolden. En zij brachten hem naar Jeruzalem en hij stierf daar.

RICHTEREN 1:7

Wanneer hij God zegt, betekent dat niet noodzakelijk dat hij Jahweh erkent. God is een algemene aanduiding die alle volken voor hun goden gebruiken. Het is moeilijk te zeggen of hij erkende dat Jahweh soeverein was en dit had gedaan, of eenvoudigweg dat de goden in het algemeen hem hadden vergolden. In wat hem overkwam, zit een passende vergelding. Je zou kunnen zeggen dat die van God kwam, of van de goden, of van wat hij ook in gedachten had toen hij die aanduiding gebruikte.

Waarom brachten ze hem nu naar Jeruzalem? Ik weet het niet. We lezen later ook dat David het hoofd van Goliath naar Jeruzalem bracht. Jeruzalem lag binnen het grondgebied van de Joden, maar ze hadden het nog niet veroverd. Dus ik weet niet of ze hem meenamen en voor de muren van Jeruzalem doodden om de mensen van Jeruzalem iets te laten zien. Alsof ze wilden zeggen: 'We hebben hem te pakken, en uiteindelijk krijgen we jullie ook. Hij is een voorbeeld.' Of wat dan ook. Ik weet niet precies wat ze ermee bereikten door hem naar Jeruzalem te brengen. Er wordt niet genoeg over gezegd om dat te kunnen weten.

Maar door de duimen van een man af te hakken, vooral als hij een krijgsman was, maakte je het hem onmogelijk om een wapen te hanteren. Hij kon geen zwaard vasthouden. Hij kon geen pijl en boog gebruiken. Daardoor zou hij ongevaarlijk zijn. Zijn grote tenen afhakken betekende dat hij nog wel enigszins op zijn voeten kon rondlopen, maar zijn evenwicht niet goed kon bewaren. Hij kon niet goed vechten. Waarschijnlijk kon hij niet eens wegrennen. Het was ook een manier om hem te verminken en zo minachting voor hem te tonen en hem te onteren.

Maar hij had tijdens zijn leven hetzelfde gedaan met zeventig koningen. Hij had hen gevangengenomen en naar zijn huis gebracht. Ze verzamelden het voedsel onder zijn tafel. Hij liet die koningen daar zonder duimen en grote tenen rondkruipen en de etensresten opeten die van zijn tafel vielen. Blijkbaar was dat zijn manier om hen te vernederen. En nu ondergaat hij hetzelfde.

4

Jeruzalem slechts tijdelijk veroverd

De Judeeërs hadden namelijk tegen Jeruzalem gestreden, het ingenomen, de inwoners met de scherpste van het zwaard gedood en de stad in brand gestoken.

RICHTEREN 1:8

Dit is vreemd, want in de dagen van David was de stad nog steeds niet veroverd. En later, in vers 21, staat dat de nakomelingen van Benjamin de Jebusieten niet uit Jeruzalem verdreven. Het is niet helemaal duidelijk hoe Jeruzalem was ingedeeld. Het is mogelijk dat men de omliggende nederzettingen ook tot Jeruzalem rekende. De meeste van deze steden hadden muren rond de eigenlijke stad, maar dat ommuurde gebied was vrij klein. Zoals ik al zei, was Jericho een belangrijke versterkte, ommuurde stad, maar het gebied binnen de muren was maar ongeveer tweeënhalve hectare groot. Dat is niet erg groot. Maar er zouden nederzettingen omheen liggen, want de mensen van Jericho woonden niet allemaal in dat piepkleine gebied. Ze woonden in feite grotendeels buiten de ommuurde steden en hadden daar hun dorpen en hun omliggende nederzettingen.

En in het boek Jozua lezen we vaak dat ze deze stad en haar dorpen veroverden, en dat ze die stad en haar dorpen veroverden. Misschien was wat ze in sommige van deze gevallen veroverden niet de stad zelf, de ommuurde stad, maar de bevolking van de stad buiten de muren. In dit geval staat er echter wel dat ze Jeruzalem in brand staken. Maar ik weet niet of we daaruit moeten begrijpen dat de stad daadwerkelijk afbrandde. Als dat zo was, is ze later herbouwd. Er staat alleen dat ze de stad in brand staken. Misschien werd die brand geblust voordat de stad helemaal was afgebrand.

Hoe dan ook, er was op zijn minst een gedeeltelijke, of in elk geval een tijdelijke overwinning op Jeruzalem. Maar Jeruzalem bleef nog generaties lang een vesting die hun weerstand bood. Sommige van deze steden die ze veroverden, waren eerder al veroverd in de dagen van Jozua, en nu veroveren ze die opnieuw. Het lijkt er dus op dat Israël, toen het door het land trok en het veroverde, eerst een overwinning op een

plaats behaalde en daarna verder trok. Iedereen die aan hen was ontsnapt en die ze niet tot het uiterste hadden achtervolgd, kwam dan gewoon terug en ging weer in de stad wonen. Zo raakten de steden weer bevolkt, maar ze waren zwakker, kleiner en nederiger, omdat ze werkelijk verslagen waren.

Maar het is moeilijk om de chronologie op een rij te krijgen van wat er op een bepaald moment in Jeruzalem gebeurde. Ze verslaan de stad namelijk wel, en dan verslaan ze haar niet volledig, en later blijkt ze helemaal niet verslagen te zijn en moet ze worden binnengevallen. Al beslaan deze gebeurtenissen natuurlijk soms een periode van honderden jaren. De omstandigheden in Jeruzalem waren dus op verschillende momenten verschillend. Maar deze keer vielen ze de stad aan en staken haar in brand.

Er staat:

5

Kaleb, Achsa en de verovering van Hebron

Daarna waren de Judeeërs afgedaald om tegen de Kanaänieten te strijden die in het Bergland, het Zuiderland en het Laagland woonden. Vervolgens trok Juda op tegen de Kanaänieten die in Hebron woonden. De naam van Hebron was vroeger Kirjath-Arba. Zij versloegen Sesai, Ahiman en Talmai.

RICHTEREN 1:9-10

En dit verhaal hebben we natuurlijk al in Jozua gelezen. Hoofdstuk 15 vertelt hoe Hebron werd veroverd door Kaleb, die uit Juda kwam. En er staat dus:

Hebron heette vroeger Kirjath-Arba.

Er staat:

Vervolgens trok Juda op tegen de Kanaänieten die in Hebron woonden. De naam van Hebron was vroeger Kirjath-Arba. Zij versloegen Sesai, Ahiman en Talmi. En daarvandaan trok hij op tegen de inwoners van Debir. De naam van Debir was vroeger Kirjath-Sefer.

RICHTEREN 1:10-11

Debir was ook door Jozua veroverd. Debir was een van de vijf steden die tegen Gibeon waren opgetrokken toen de inwoners daarvan hun bondgenootschap met Jozua sloten. Toen Jozua en Israël dus tegen hen optrokken, veroverden ze onder andere deze stad. Maar nu is die blijkbaar weer bewoond, en moet ze dus opnieuw worden verslagen.

Toen zei Kaleb:

En Kaleb zei: Wie Kirjath-Sefer zal verslaan en het zal innemen, die zal ik mijn dochter Achsa tot vrouw geven.

RICHTEREN 1:12

En dit verhaal wordt bijna woordelijk verteld in Jozua 15, vers 13 tot en met 19. We hebben het dus al behandeld.

En het gebeurde, toen zij bij hem kwam, dat zij hem aanspoorde om een akker van haar vader te vragen. Toen zij van de ezel afsprong, zei Kaleb tegen haar: Wat is er met je?

RICHTEREN 1:14

Toen zei ze tegen hem:

Daarop zei zij tegen hem: Geef mij een zegen. Omdat u mij een dor stuk land gegeven hebt, geef mij dan ook waterbronnen. Toen gaf Kaleb haar hooggelegen bronnen en laaggelegen bronnen.

RICHTEREN 1:15

Dat is een herhaling van iets wat we eerder hebben bestudeerd. Dit werd ons verteld in Jozua hoofdstuk 15, maar blijkbaar bij wijze van vooruitblik. Dit gebeurde in werkelijkheid nadat Jozua was gestorven.

6

Niet-Israëlieten opgenomen in Israël

Vers 16:

En de nakomelingen van de Keniet, de schoonvader van Mozes, trokken met de Judeeërs op vanuit de Palmstad naar de woestijn van Juda, die in het Zuiderland van Harad ligt. Zij gingen erheen en woonden onder het volk.

RICHTEREN 1:16

De schoonvader van Mozes was de priester van Midian. Hij wordt Jethro genoemd, en hij wordt ook met andere namen aangeduid. Maar hij behoorde blijkbaar tot een volk dat de Kenieten werd genoemd. Hoewel we niet lezen dat de schoonvader van Mozes zich ooit blijvend bij Israël heeft aangesloten, deden sommigen van zijn nakomelingen, sommigen van zijn afstammelingen, dat blijkbaar wel. Hier hebben we dus binnen Israël een aantal groepen heidenen die er deel van uitmaken. De Kenieten waren heidenen. Ze waren door een huwelijk met Mozes verbonden, maar ze waren geen Joden van geboorte.

Zo wordt zelfs Kaleb een Keniziet genoemd, en dat is geen Israëliet. Sommige uitleggers denken dat hij in een familie in Juda was geadopteerd, of dat hij een proseliet was die zich op een bepaald moment had aangesloten. Maar we weten het niet. Het enige wat we weten, is dat Kaleb voor een deel heidens bloed had. Deze mensen waren volledig van heidense afkomst, en toch maakten ze allemaal deel uit van Israël. Dat laat zien dat je geen Jood hoeft te zijn om deel uit te maken van Israël. Je kunt deel uitmaken van Israël, ongeacht tot welke familie of welk volk je door je geboorte behoort, zolang je voldoet aan de voorwaarden om bij Israël te horen. In dit geval betekende dat natuurlijk dat je je aan Gods verbond hield. Ze woonden dus onder Juda en hielpen Juda bij deze veroveringen.

7

De Filistijnse steden tijdelijk veroverd

Vers 17 zegt:

En Juda trok met zijn broeder Simeon mee en zij versloegen de Kanaänieten die in Zefath woonden, en sloegen het met de ban. En men gaf de stad de naam Horma. Verder nam Juda Gaza met zijn gebied in, alsook Askelon met zijn gebied en Ekron met zijn gebied.

RICHTEREN 1:17-18

Dit zijn Filistijnse steden. Er waren vijf Filistijnse steden, en dit zijn er drie van. Deze werden beslist niet blijvend door Israël veroverd, want ze bleven tot ver in de latere periode van de richters bolwerken van de Filistijnen. Bij deze vermeldingen dat ze de steden innamen, is dus niet precies duidelijk hoe ver hun overwinning ging. Blijkbaar hebben ze een of andere veldslag geleverd waarin ze de overhand kregen en tot overwinnaars werden uitgeroepen. Maar ze hebben deze steden niet blijvend ingenomen en bewoond en aan de Filistijnen ontnomen.

Of misschien hebben ze ze wel ingenomen en bewoond, maar lieten ze Filistijnen in leven. In latere generaties waren de Filistijnen hun dan in aantal de baas of overmeesterden ze hen, zodat er op een later tijdstip nog steeds werd gezegd dat de steden door Filistijnen werden beheerst. We weten dat ze in deze tijd niet iedereen uitroeiden, zoals hun in de tijd van Jozua was opgedragen. Dus nogmaals, het is niet duidelijk in welke zin deze veroveringen van Gaza, Askelon en Ekron, deze Filistijnse steden, zouden hebben plaatsgevonden. Ook is niet duidelijk wat er daarna gebeurde waardoor de Filistijnen er weer de macht over kregen. Die informatie wordt ons niet gegeven.

8

IJzeren strijdwagens en vertrouwen op God

En de HEERE was met Juda, zodat hij de bewoners van het Bergland verdreef. Het lukte hem echter niet de bewoners van het dal te verdrijven, omdat zij ijzeren strijdwagens hadden.

RICHTEREN 1:19

Strijdwagens werken niet zo goed in bergachtig gebied als de wegen niet goed geëgaliseerd zijn, enzovoort. Maar in het laagland zijn strijdwagens echt in het voordeel. Voetsoldaten en ruitery zijn waarschijnlijk meer in het voordeel in de bergachtige gebieden, de ruige gebieden. Maar waar de grond vlak is en wielen eroverheen kunnen rollen, zijn strijdwagens het sterkst. Als ze van ijzer zijn, kunnen ze natuurlijk niet gemakkelijk in brand worden gestoken of worden doorboord met de projectielen die men in die tijd had. Een ijzeren strijdwagen was dus zo ongeveer het onoverwinnelijke oorlogsvoertuig.

Er staat dat ze de inwoners van het laagland niet konden verdrijven vanwege de ijzeren strijdwagens. Het komt niet door de ijzeren strijdwagens. Het komt door hun gebrek aan geloof. IJzeren strijdwagens verslaan is zelfs voor hen mogelijk, omdat ze God aan hun kant hadden, en God had gezegd dat Hij hun de overwinning zou geven.

De Efraïmieten hadden tijdens Jozua's leven zelfs bij hem geklaagd dat sommige gebieden die ze zouden erven, bezet waren door vijanden die ijzeren strijdwagens hadden. Maar Jozua zei tegen hen:

maar het bergland zal van u zijn. En omdat het een bos gebied is, moet u daar de bomen omhakken, dan zullen de uitlopers ervan voor u zijn. U zult de Kanaänieten voorzeker verdrijven, al hebben zij ijzeren strijdwagens en al zijn zij sterk.

JOZUA 17:18

Hij beloofde hun dat dat hun niet werkelijk in de weg zou staan. Dit staat in hoofdstuk 17 van Jozua, vers 17 en 18.

Daarop zei Jozua tegen het huis van Jozef, tegen Efraïm en Manasse: U bent een groot volk en u hebt grote kracht. U zult niet slechts één lot hebben, maar het bergland zal van u zijn. En omdat het een bosgebied is, moet u daar de bomen omhakken, dan zullen de uitlopers ervan voor u zijn. U zult de Kanaänieten voorzeker verdrijven, al hebben zij ijzeren strijdwagens en al zijn zij sterk.

JOZUA 17:17-18

IJzeren strijdwagens waren volgens Jozua niet voldoende om hen tegen te houden. Ze kunnen het, ook als hun vijanden die hebben. Maar wat je moet hebben, is God. Als je vijand betere wapens heeft dan jij, dan moet je iets anders hebben dan wapens. Je moet iets hebben dat beter is dan wat zij hebben. De Bijbel zegt:

Dezen vertrouwen op strijdwagens en die op paarden, maar wíj zullen de Naam van de HEERE, onze God in herinnering roepen.

PSALMEN 20:8

Er staat zelfs in de Schrift:

Een koning wordt niet verlost door een groot leger, een held wordt niet gered door grote kracht. Het paard geeft valse hoop op de overwinning en bevrijdt niet door zijn grote kracht.

PSALMEN 33:16-17

De militaire wapens die tegen Israël werden ingezet, of trouwens de wapens die Israël later zelf bezat, bieden geen garantie op overwinning, veiligheid of bescherming. Salomo had veel strijdwapens.

Dat beginsel geldt nog steeds. Het is verstandig dat een land dat geacht wordt een politiemacht of een militaire aanwezigheid te handhaven, een krijgsmacht van een of andere soort heeft. Maar je hoeft niet te geloven dat het land met de grootste krijgsmacht ook de oorlogen zal winnen. Vanuit het natuurlijke denken zou dat zo lijken. Maar de werkelijke vraag is: aan wiens kant staat God? Als je God aan jouw kant hebt, maakt het niet uit wat voor wapens je vijand heeft.

Dat vertelde Jozua aan de mensen van Efraïm. Nu lezen we over de mensen van Juda. Zij moesten dat blijkbaar ook weten. Eerder, in Jozua 11, werd een grote overwinning behaald op de coalitie uit het noorden, en Israël versloeg hen vrij gemakkelijk. Maar ons wordt verteld dat zij een groot aantal strijdwapens en paarden hadden. In Jozua 11:4 staat:

Zij trokken uit, en met hen al hun legers: veel volk, zo talrijk als de zand korrels die aan de oever van de zee zijn, en zeer veel paarden en wagens.

JOZUA 11:4

Dat is de vijand. Israël had geen paarden en geen strijdwapens, maar hun vijand had veel paarden en strijdwapens. Toch zien we, als je verder leest, dat Israël hen vrij gemakkelijk kon verslaan, omdat God aan hun kant stond. Dus wat voor wapens de

vijand heeft, doet er niet toe. Het is niet van belang voor de vraag hoe de kansen liggen. De kansen op een overwinning hebben te maken met wat God wil dat er gebeurt, en met het geloof van Gods volk om erop te vertrouwen dat Hij het zal doen.

9

Angst en ongeloof verhinderen de overwinning

Toen we Jozua behandelden en spraken over degenen die de Kanaänieten in hun land niet konden verdrijven, zei ik dat dit me doet denken aan wat er in het Evangelie van Markus en het Evangelie van Mattheüs staat: dat Jezus in Nazareth niet veel krachten kon doen. Er staat dat dit kwam door hun gebrek aan geloof. Dat staat in Mattheüs hoofdstuk 13, het allerlaatste vers, en ook in Markus hoofdstuk 6, vers 5 en 6. God kon dingen doen; Jezus kon krachten doen, maar daar kon Hij er geen doen, omdat hun geloof niet groot was.

Toen de mensen de ijzeren strijdwagens zagen, werden ze bang en smolt hun geloof blijkbaar weg. Toen konden ze niets meer doen. God kon zelfs niets voor hen doen. Het is net als toen Petrus op het water liep: dat deed hij door geloof. Maar toen hij de golven en het woelige water zag, verdampte zijn geloof blijkbaar, en toen zonk hij. Soms laat de duivel ons de tegenstand zien om ons ertoe te brengen God niet langer te vertrouwen. Dat is blijkbaar wat er bij deze mensen gebeurde.

Interessant genoeg is er een farao, Thoetmosis de Derde, die in feite honderden jaren vóór de tijd van Richteren leefde. In Al Karnak is een inscriptie van hem gevonden waarin hij vertelt over een oorlog die hij tegen de Syriërs voerde. Hij vermeldt dat hij tijdens die oorlog 900 ijzeren strijdwagens op de Kanaänieten buitmaakte. Dat bevestigt dus vanuit een andere bron dat er ijzeren strijdwagens aanwezig waren bij de Kanaänitische strijdkrachten. Daar werd Juda, de stam Juda, door geïntimideerd.

10

Benjamin in Jeruzalem en Jozef in Bethel

Nu staat er in vers 20:

En zij gaven Hebron aan Kaleb, zoals Mozes gesproken had. En hij verdreef vandaar de drie zonen van Enak.

RICHTEREN 1:20

Dat waren de reuzen.

Maar de Benjaminiten hebben de Jebusieten, die in Jeruzalem wonen, niet verdreven. De Jebusieten wonen tot op deze dag met de Benjaminiten in Jeruzalem.

RICHTEREN 1:21

Wanneer er staat dat de Jebusieten bij de kinderen van Benjamin in Jeruzalem wonen, betekent dat niet dat de kinderen van Benjamin in Jeruzalem zijn, maar dat Jeruzalem te midden van Benjamin ligt. De stam Benjamin en de stam Juda deelden Jeruzalem. Jeruzalem lag op de grens tussen de stamgebieden van Juda en Benjamin. De Jebusieten in Jeruzalem wonen dus onder de Benjaminiten, waarmee bedoeld wordt: in hun gebied, denk ik. Het klonk alsof er stond dat de Benjaminiten ook in Jeruzalem woonden, maar dat was op dit vroege tijdstip niet het geval.

Vers 22:

En het huis van Jozef

RICHTEREN 1:22

Natuurlijk weten we dat daarmee Efraïm en Manasse bedoeld worden.

En het huis van Jozef trok ook op naar Bethel. En de HEERE was met hen. Verder stuurde het huis van Jozef verkenneren naar Bethel. De naam van deze stad was vroeger Luz.

RICHTEREN 1:22-23

Die stad heette vroeger Luz, zoals heel vaak in het boek Genesis wordt vermeld.

Toen de wachters een man de stad uit zagen komen, zeiden zij tegen hem: Laat ons de ingang van de stad toch zien, dan zullen wij u goedertierenheid bewijzen. Toen hij hun de ingang van de stad had laten zien, sloegen zij de stad met de scherpste van het zwaard. Maar de man en zijn hele gezin lieten zij gaan.

RICHTEREN 1:24-25

Dat moet niet de hoofdingang zijn geweest, want daar zouden ze niet naar hoeven te vragen. Het zou niet moeilijk zijn om de hoofdingang van de stad te vinden. Maar er moet een toegang zijn geweest die alleen bij de plaatselijke bevolking bekend was. Een geheime tunnel of zoiets, misschien een waterleiding of iets waar je doorheen kon. Zo werd Jeruzalem later door Joab veroverd. Maar deze plaatselijke man wist wat de mensen binnen de stad wisten, en er was een andere manier om de stad binnen te komen die niet voor iedereen duidelijk was.

Daarop ging de man naar het land van de Hethieten, bouwde er een stad en gaf die de naam Luz. Dit is haar naam tot op deze dag.

RICHTEREN 1:26

Dus deze man, die uit Bethel kwam, dat vroeger ook Luz heette, stichtte een nieuwe stad en noemde die naar de oorspronkelijke naam van zijn eigen woonplaats.

11

Kanaänieten blijven wonen in het land

Vers 27:

Manasse verdreef de inwoners van Beth-Sean en de bijbehorende plaatsen niet, en evenmin die van Taänach en de bijbehorende plaatsen, de inwoners van Dor en de bijbehorende plaatsen, de inwoners van Jibleam en de bijbehorende plaatsen en de inwoners van Megiddo en de bijbehorende plaatsen; de Kanaänieten wilden in dit land blijven wonen.

RICHTEREN 1:27

Dit is niet wat God hun had opgedragen. God had hun gezegd geen enkele overeenkomst te sluiten om de inwoners van het land in leven te laten. Ze moesten niemand in leven laten, niemand die ademde. Maar ze gehoorzaamden niet volledig. Ze namen er genoeg mee mensen schatplichtig te maken. Misschien vonden ze het wat hard om mensen ter dood te brengen als ze hen ook dienstbaar konden maken. Misschien hadden ze het gevoel dat ze vrijgevinger waren dan God tegenover deze mensen wilde zijn. Maar God wist waar Hij het over had. Want de overlevenden van de Kanaänieten waren degenen die Israël uiteindelijk tot het soort verkeerde godsdienst brachten waardoor het oordeel wel over hen moest komen.

Het is ook mogelijk dat de Israëlieten hen in leven hielden om hen te laten werken, zodat ze gratis arbeidskrachten konden krijgen. Waarom zouden we deze mensen doden als we hen voor ons aan het werk kunnen zetten? Dan kunnen wij lui zijn en onze boerderijen en onze plantages door deze mensen laten beheren. We hoeven niet al het werk te doen. Hoe dan ook, ze gehoorzaamden God niet. En dat zou, zoals God had voorspeld, een probleem worden. Het werd inderdaad een probleem.

Vers 34:

En de Amorieten drongen de Danieten het Bergland in, want zij lieten hun niet toe af te dalen naar het dal.

RICHTEREN 1:34

De stam Dan was blijkbaar niet eens in staat een bepaald groot deel van hun grondgebied in te nemen, omdat de Amorieten daar hun dat niet toestonden. En Dan had blijkbaar niet het geloof om erop te vertrouwen dat God hun de kracht zou geven om het te doen. Een van die verhalen in het aanhangsel gaat over de mensen van de stam Dan die een woonplaats zoeken. Ze komen langs het huis van Micha en vinden daar zijn beeld en zijn priester enzovoort. Maar dat gebeurt blijkbaar omdat de stam Dan niet in staat was hun erfdeel echt op de Amorieten te veroveren. Daarom moesten ze op zoek naar een andere plek om te wonen. En ze kwamen uiteindelijk ergens heel anders terecht.

Vers 35:

Verder wilden de Amorieten in Har-Heres, in Ajalon en in Saälbim blijven wonen. De hand van het huis van Jozef drukte echter zwaar op hen en zij werden tot herendienst gedwongen.

RICHTEREN 1:35

12

De Engel van de HEERE wijst Israël terecht

Als gevolg van al deze tekortkomingen, die te wijten waren aan een gebrek aan geloof, stuurde God daadwerkelijk de Engel van de HEERE om deze mensen in het openbaar terecht te wijzen. Waar Hij hen ontmoette, weet ik niet. De stammen waren over het hele land verspreid. Ik weet niet zeker waar ze een bijeenkomst zouden houden waarbij ze allemaal bij elkaar waren. Het zou tijdens een van de feesten bij de

tabernakel in Silo kunnen zijn geweest, aangezien het hele volk daar drie keer per jaar voor de feesten bijeen moest komen. Het kan zijn dat de Engel van de HEERE tijdens een van die feesten verscheen.

Maar algemeen wordt aangenomen dat de Engel van de HEERE een theofanie is, een verschijning van Christus, eigenlijk vóór Zijn menswording. Behalve deze zijn er in het boek Richteren nog twee andere kennelijke verschijningen van Christus. In hoofdstuk 6 verschijnt iemand die de Engel van de HEERE lijkt te zijn aan Gideon om hem een opdracht te geven. En in hoofdstuk 13 lijkt het de Engel van de HEERE te zijn Die komt en met Manoach en zijn vrouw spreekt over hun zoon die geboren zou worden, Simson.

Er zijn dus drie momenten waarop de Engel van de HEERE verschijnt. Hier in hoofdstuk 2, vers 1 tot en met 5. Dan in hoofdstuk 6, vers 11 tot en met 18. En dan in hoofdstuk 13, vers 3 tot en met 23. Dit zijn de drie momenten in het boek Richteren waarop we te maken hebben met wat theofanieën lijken te zijn. Hoofdstuk 2 zegt:

En een Engel van de HEERE ging van Gilgal naar Bochim en zei: Ik heb u uit Egypte geleid en u in het land gebracht dat Ik aan uw vaders gezwoeren heb. En Ik heb gezegd: Ik zal Mijn verbond met u niet verbreken, voor eeuwig. En wat u betreft, u mag geen verbond sluiten met de inwoners van dit land. Hun altaren moet u afbreken. U bent Mijn stem echter niet gehoorzaam geweest. Waarom hebt u dit gedaan? Daarom heb Ik ook gezegd: Ik zal hen niet van voor uw ogen verdrijven, maar zij zullen u tot prikkels in uw zijden zijn, en hun goden zullen u tot een valstrik zijn. En toen de Engel van de HEERE deze woorden tot alle Israëlieten gesproken had, gebeurde het dat het volk luid begon te huilen. Daarom gaven zij die plaats de naam Bochim. En zij brachten daar offers aan de HEERE.

RICHTEREN 2:1-5

Bochim betekent ‘wenen’. Dit lijkt het einde te zijn van de eerste inleidende uiteenzetting, want de volgende gaat terug naar de tijd waarin Jozua nog leeft. In het volgende vers leeft Jozua nog. Het gaat dus chronologisch terug. Ik neem aan dat deze eerste vijf verzen van hoofdstuk 2 bij het vorige gedeelte horen. Want de woorden van de Engel van de HEERE lijken van toepassing op wat aan het einde van hoofdstuk 1 werd beschreven, namelijk dat het volk niet gehoorzaam was. De Engel van de HEERE komt hen daar dus terechtwijzen. Dat gedeelte eindigt met deze terechtwijzing van God en wat bekering lijkt te zijn. In elk geval weent het volk en brengt het offers aan de HEERE.

Dit is misschien hoe hun bestaan in het land begon nadat Jozua gestorven was. Ze probeerden een paar keer het land te veroveren. Er waren enkele veroveringen. Sommige daarvan waren misschien tijdelijk. Sommige waren onvolledig. Ze deden het halfslachtig. Ze gehoorzaamden God niet echt volledig. Ze vernietigden niet alle mensen. God had hun gezegd dat als ze de mensen niet verdreven, er twee dingen zouden zijn die nadelig voor hen zouden uitpakken. Het ene is dat vers 3 zegt:

Zij, de Kanaänieten, zullen jullie blijven dwarszitten, en hun god zal een valstrik voor jullie zijn.

Dit zijn de twee problemen. De Kanaänieten zelf zouden hun moeilijkheden bezorgen. Dat gebeurt inderdaad in de tijd van de richters. Soms kwamen de Kanaänieten zelf in opstand. Soms waren het groepen van buitenaf die tegen hen optrokken. Maar het punt is dat de Kanaänieten, doordat ze in leven bleven, de hoop levend hielden dat ze een deel van hun gebied zouden kunnen terugwinnen. Daardoor bezorgden ze Israël moeilijkheden die ze niet zouden hebben veroorzaakt als ze waren uitgeroeid.

Maar niet alleen de Kanaänieten zelf, ook hun godsdienst, hun god, werd een verleiding voor Israël. Dat is nog erger. Dat Israël zich van God afkeerde, is erger dan dat ze last hadden van Kanaänieten die hen lastigvielen en hun moeilijkheden bezorgden. God zei dat Hij hun dat aandeed als een oordeel over hun ongehoorzaamheid. Ze wenen, maar hun bekering is van korte duur, zoals elke keer in het boek Richteren. Ze nemen God even serieus en gaan zich daarna weer slecht gedragen.

13

Waarom Israël het land niet volledig innam

In plaats van het volgende gedeelte te behandelen, kan ik misschien gewoon enkele redenen samenvatten die de Bijbel zelf geeft, en vooral Richteren, waarom God niet alle Kanaänieten verdreef, terwijl Hij beloofd had dat te doen. Uiteraard liet Hij die verantwoordelijkheid in de eerste plaats aan de Israëlieten over, en zij lieten het er enigszins bij zitten. Maar er zijn vijf of zes dingen die de Bijbel noemt als redenen waarom Israël in deze gevallen niet zijn hele erfdeel volledig in bezit nam.

Een van die dingen zagen we in hoofdstuk 1, vers 19: ze lieten zich afschrikken door de strijdwagens van de Kanaänieten. Tegen die ijzeren strijdwagens durfden ze het gewoon niet op te nemen. Ze lieten zich dus afschrikken door de militaire kracht van de vijand. Daardoor verdween hun geloof. Dat had niet zo moeten zijn, maar het gebeurde wel. Dat is één reden waarom Israël het land niet volledig in bezit nam. Ze lieten zich afschrikken door de ijzeren strijdwagens in hoofdstuk 1, vers 19.

Een tweede reden is dat ons een paar keer wordt verteld dat de Kanaänieten vastbesloten waren te blijven. Dat staat in hoofdstuk 1, vers 27. Aan het einde van vers 27 staat:

Manasse verdreef de inwoners van Beth-Sean en de bijbehorende plaatsen niet, en evenmin die van Taänach en de bijbehorende plaatsen, de inwoners van Dor en de bijbehorende plaatsen, de inwoners van Jibleam en de bijbehorende plaatsen en de inwoners van Megiddo en de bijbehorende plaatsen; de Kanaänieten wilden in dit land blijven wonen.

RICHTEREN 1:27

En in vers 35 van hoofdstuk 1 staat:

Verder wilden de Amorieten in Har-Heres, in Ajalon en in Saälbim blijven wonen. De hand van het huis van Jozef drukte echter zwaar op hen en zij werden tot herendienst gedwongen.

RICHTEREN 1:35

De vijand was dus vastbesloten hun met succes weerstand te bieden.

[Vertalersnoot: De Engelse Bijbelvertaling die de spreker aanhaalt, gebruikt hier ‘determined’, oftewel ‘vastbesloten’, waar de Nederlandse citaten ‘wilden ... blijven wonen’ hebben.]

14

Vastberadenheid tegenover de tegenstand

Als de vijand vastbesloten is je weerstand te bieden, wat doe je dan? Ga je liggen en sterven? Nee, je moet vastbeslotener zijn dan zij. De Israëlieten hadden niet dezelfde vastberadenheid als hun vijanden. Misschien hoopten ze dat God het de Kanaänieten gewoon in het hart zou geven om te gaan liggen en te sterven, of gewoon hun spullen te pakken en te vertrekken en te zeggen: ‘Hier, we laten het licht voor jullie aan. Neem onze stad maar van ons over.’

Nee, nee, ze wilden blijven. De Kanaänieten wilden niet weg, en ze zouden ervoor vechten. Dat betekent niet dat ze konden winnen, maar Israël had blijkbaar niet dezelfde mate van vastberadenheid als zijn vijanden. Het doet me denken aan wat Jezus in Mattheüs 11 zei over de machten van de duisternis tegenover het Koninkrijk van God, en over de vastberadenheid die zij hebben en de vastberadenheid die wij moeten hebben.

In hoofdstuk 11 van Mattheüs zei Jezus in vers 12, Mattheüs 11:12:

En van de dagen van Johannes de Doper af tot nu toe wordt het Koninkrijk der hemelen geweld aangedaan, en geweldenaars grijpen het.

MATTHEÛS 11:12

Wat Hij daar volgens mij bedoelt, is dat het Koninkrijk van God, dat Jezus aan het planten en inluiden was en waaraan Zijn discipelen deelnamen, tegenstand ondervond van mensen die krachtig optraden. Mensen die vastbesloten waren te voorkomen dat het er zou komen. Eigenlijk had Hij het op dit punt vooral over Herodes, die Johannes de Doper uit de weg had geruimd, maar er zouden anderen volgen. Het Koninkrijk van God zal tegenstand ondervinden van mensen die gewelddadig zijn en krachtig optreden.

De andere uitspraak:

en mensen die geweld gebruiken, nemen het met geweld in verwijst volgens mij naar onze reactie. Als wij het Koninkrijk in bezit willen nemen, moeten we tegenover de vastberadenheid van de vijand een even grote of grotere vastberadenheid stellen. Het woord 'violent' daar is een vreemd woord, want in het Grieks betekent het eigenlijk iemand die zich met kracht een weg naar binnen baant. Het is iemand die zich ergens tussen wringt waar weinig ruimte is, vastbesloten om daar binnen te komen. Zoals wanneer je als laatste een volle lift in stapt. Je gaat niet op de volgende wachten. Je gaat erin, ook al staat hij al helemaal vol. Je gaat je ertussen wringen. Dat is wat dat woord betekent. Het had in de Bijbel met liften te maken. Nee, het had niet echt met liften te maken. Maar het had wel de betekenis dat je je met kracht een weg naar binnen baant, dat je je ergens tussen wringt waar je moeilijk binnenkomt. Dat is de betekenis van het Griekse woord dat daar de tweede keer met 'violent' wordt weergegeven, waar staat:

Mensen die geweld gebruiken, nemen het met geweld in.

Het Koninkrijk van God ondervindt vastberaden tegenstand. Alleen de vastberadenen zullen het Koninkrijk in bezit nemen, in positieve zin, in de zin dat we het Koninkrijk voor onszelf in bezit willen nemen. Dat is wat Israël niet deed. Hun vijanden waren vastbesloten zich niet te laten verdrijven. Dat is de tweede reden waarom Israël niet het hele land in bezit nam.

15

Verbonden met de vijand en ontrouw aan God

Een derde reden is dat ze verbonden sloten met de Kanaänieten, wat natuurlijk ongehoorzaamheid was. Dat is wat de engel van de Heere zegt in vers 2 van hoofdstuk 2. Hij zegt:

En een Engel van de HEERE ging van Gilgal naar Bochim en zei: Ik heb u uit Egypte geleid en u in het land gebracht dat Ik aan uw vaders gezwoeren heb. En Ik heb gezegd: Ik zal Mijn verbond met u niet verbreken, voor eeuwig. En wat u betreft, u mag geen verbond sluiten met de inwoners van dit land. Hun altaren moet u afbreken. U bent Mijn stem echter niet gehoorzaam geweest. Waarom hebt u dit gedaan? Daarom heb Ik ook gezegd: Ik zal hen niet van voor uw ogen verdrijven, maar zij zullen u tot prikkels in uw zijden zijn, en hun goden zullen u tot een valstrik zijn. En toen de Engel van de HEERE deze woorden tot alle Israëlieten gesproken had, gebeurde het dat het volk luid begon te huilen. Daarom gaven zij die plaats de naam Bochim. En zij brachten daar offers aan de HEERE.

RICHTEREN 2:1-5

Ze sloten dus vrede met de vijand terwijl ze geen vrede met de vijand mochten sluiten. Nu is het goed om een vredestichter te zijn. Maar als je vijand zo gevaarlijk en vijandig is dat God Zelf zegt: ‘Sluit geen vrede met hen’, dan kun je maar beter geen vrede met

hen sluiten. Hoeveel je ook van vrede houdt, je moet oorlog voeren totdat die vijanden er niet meer zijn. Maar Israël koos de gemakkelijkere weg.

Een vierde reden waarom ze het land niet volledig in bezit namen, is dat ze Gods verbond overtraden. Dat wil zeggen: ze waren niet alleen ongehoorzaam door verbonden met anderen te sluiten, maar ze hielden zich ook niet aan het verbond dat ze met God hadden. Ze bleven Hem niet trouw. Ze aanbaden andere goden. Ze gingen slordig met de dingen om. Slordig met de besnijdenis. Slordig met allerlei dingen. Bedenk dat ze vreemde goden in hun midden hadden. Jozua zei:

Nu dan, doe de vreemde goden weg die te midden van u zijn, en richt uw hart op de HEERE, de God van Israël.

JOZUA 24:23

Ze waren verbondsbrekers. Ze waren God niet trouw.

Dat zien we bijvoorbeeld in hoofdstuk 2, vers 20 tot en met 23, die we nog niet gelezen hebben. Maar in hoofdstuk 2:20 staat:

Daarom ontbrandde de toorn van de HEERE tegen Israël, en Hij zei: Omdat dit volk Mijn verbond heeft overtreden, dat Ik hun vaders geboden heb, en zij naar Mijn stem niet geluisterd hebben, zal Ik ook geen enkel van de heidenvolken meer voor hun ogen verdrijven die Jozua heeft overgelaten toen hij stierf,

RICHTEREN 2:20-21

Een reden waarom ze die volken dus niet verdreven, is dat ze zelf Gods verbond overtraden, dat Hij met hun vaders had gesloten.

16

Achtergebleven volken als proef en oefening

Een vijfde reden, en die bestaat uit twee delen. God liet de Kanaänieten daadwerkelijk enige invloed op Israël hebben. In hoofdstuk 2, vers 21 en 22, staat:

zal Ik ook geen enkel van de heidenvolken meer voor hun ogen verdrijven die Jozua heeft overgelaten toen hij stierf, opdat Ik door hen Israël op de proef stel, om te zien of zij de weg van de HEERE in acht zullen nemen door daarin te gaan, zoals hun vaders die in acht genomen hebben, of niet.

RICHTEREN 2:21-22

Dat wil zeggen, door de Kanaänieten.

Dus net zoals God een boom in de tuin plaatste die een beproeving voor Adam en Eva was, en een slang in de tuin plaatste om hen te verleiden als ze verleid konden worden, was dit een beproeving. Hun trouw werd op de proef gesteld. Zo liet God Kanaänieten in het land achter, met hun valse godsdienst. Hij wilde dat niet, maar omdat Israël al die andere dingen verkeerd deed, zei God eenvoudig: 'Goed, Ik laat ze daar gewoon zitten en Ik zal gebruik van hen maken. Ik zal hen gebruiken als een voortdurende beproeving om te zien of Israël zich tegen de valse godsdiensten zal verzetten en Mij trouw zal blijven of niet.'

Maar er staat daar ook nog iets anders, en dat is in hoofdstuk 3, vers 2. Er staat:

alleen opdat de jongere generaties van de Israëlieten daarvan zouden weten, om hun de oorlog te leren, alleen hun die er tevoren niet van wisten:

RICHTEREN 3:2

Dit gaat dus over de volken die in het land waren achtergebleven en die daar niet hadden moeten zijn. God liet hen daar, zodat de latere generaties van de kinderen van Israël konden leren oorlog te voeren. Omdat ze hen niet allemaal zouden verdrijven, zouden ze oorlogen moeten voeren. Dan kun je dus maar beter een paar oefentegenstanders in de buurt hebben, zodat je kunt blijven leren hoe je oorlog moet voeren. Want je zult heel wat oorlogen krijgen, omdat je niet hebt gedaan wat God zei. Dus hoewel de aanwezigheid van de Kanaänieten tegen de wil van God inging, maakte God er gebruik van. Hij liet het Zijn doel dienen. ‘Jullie laten de Kanaänieten hier achter. Ik ga hen gebruiken om jullie op de proef te stellen. Ik ga hen gebruiken om jullie volk gevechtssklaar en geoefend in de strijd te houden, want jullie zullen hier nu geregeld heel wat oorlogen krijgen.’

17

Geleidelijke verovering en Gods geduld

Er is nog een andere reden waarom Hij hen niet allemaal in één keer verdreef. Die wordt niet in Richteren genoemd, maar werd eerder wel in Deuteronomium 7 genoemd. God zei dat Hij niet alle Kanaänieten in één keer of in één jaar zou verdrijven. Het zou een langduriger proces worden, al was het niet Zijn bedoeling dat het blijvend zou zijn. De verovering onder Jozua duurde tenslotte zeven jaar. Dat had lang genoeg kunnen zijn. Maar in Deuteronomium 7:22 staat:

De HEERE, uw God, zal deze volken van voor uw ogen verdrijven, maar geleidelijk: u zult hen niet onmiddellijk kunnen vernietigen, anders zouden de dieren van het veld te talrijk worden voor u.

DEUTERONOMIUM 7:22

Volgens mij betekent dat het volgende. Als alle Kanaänieten allemaal tegelijk verdreven werden, sneller dan Israël zich daadwerkelijk kon vestigen, hun steden weer kon bewonen en daar een bestaan kon opbouwen, dan zouden die steden leeg komen te staan en gewoon verwilderen. Er zouden wilde dieren gaan wonen, jakhalzen en dergelijke. De menselijke woonplaatsen zouden schuilplaatsen voor

wilde dieren worden, en dat zou problemen opleveren. Al weet ik niet of het bedwingen van wilde dieren moeilijker zou zijn dan het later overwinnen van krijgers daar. Misschien wel. Misschien is een leeuw een moeilijkere tegenstander om tegenover je te krijgen dan de gemiddelde soldaat.

Er waren in die dagen leeuwen in Israël. Nu zijn die er niet, maar toen wel. David kwam ze tegen. Simson kwam ze tegen, enzovoort. Leeuwen zijn nu uit die streek uitgeroeid, maar er waren in die dagen wilde dieren die gevaarlijk waren. God stuurde zelfs leeuwen naar het noordelijke gebied om mensen te straffen, in de tijd nadat de Assyriërs het gebied opnieuw hadden bevolkt. De mensen dienden God niet, en er staat dat God leeuwen onder hen stuurde om hen te doden. Het is interessant dat leeuwen, die we meestal met Afrika associëren, in die dagen zo ver noordelijk voorkwamen als het Midden-Oosten, in het oerwoud van de Jordaan. Nu zijn ze daar niet meer.

Maar God zei dat Hij hen niet allemaal in één keer zou verdrijven. Dat betekende vermoedelijk dat je hen wel kon verslaan, maar je niet werkelijk in al die steden kon vestigen en ze allemaal kon bewonen. Daar waren het er te veel voor. Veel van die steden zouden verloren gaan, omdat ze alweer aan wilde dieren zouden zijn overgelaten voordat jullie bevolking genoeg kon groeien om al die plaatsen te vullen. Het zouden weer wilde gebieden zijn, in plaats van bewoonde gebieden met een beschaving.

Dit zijn de redenen die de Bijbel geeft, en de meeste staan hier in het boek Richteren, waarom iets niet gebeurde terwijl God het hun had beloofd. Het was eigenlijk niet Zijn schuld. Zij waren degenen die bang waren. Ze geloofden niet. Ze gehoorzaamden niet. Ze sloten compromissen. Ze deden wat ze niet moesten doen. Dit zal de levensgeschiedenis van Israël zijn door het hele Oude Testament heen. Je zult niet vaak zien dat ze het veel beter doen.

Richteren is volgens mij een van de meest deprimerende boeken in het Oude Testament. Hoewel het kleurrijke verhalen en kleurrijke personages bevat, is het gewoon deprimerend om te zien dat ze hun les nooit leerden. Toch is het hele Oude Testament ook wel een beetje zo. Want ook in de boeken over de koningen zijn er veel momenten waarop het volk beter had moeten weten en toch de verkeerde kant op

ging. Daar moeten we ons dus op voorbereiden: op nogal teleurstellend gedrag, en toch ook op heel geduldig gedrag van Gods kant. Dat zal het boek Richteren ons laten zien.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Richteren 1:1
- Jozua 1:1
- Richteren 1:2-3
- Richteren 1:4-5
- Richteren 1:6
- Richteren 1:7
- Richteren 1:8
- Richteren 1:9-10
- Richteren 1:10-11
- Richteren 1:12
- Richteren 1:14
- Richteren 1:15
- Richteren 1:16
- Richteren 1:17-18
- Richteren 1:19
- Jozua 17:18
- Jozua 17:17-18
- Psalmen 20:8
- Psalmen 33:16-17
- Jozua 11:4
- Richteren 1:20
- Richteren 1:21
- Richteren 1:22
- Richteren 1:22-23
- Richteren 1:24-25
- Richteren 1:26

- Richteren 1:27
- Richteren 1:34
- Richteren 1:35
- Richteren 2:1-5
- Mattheüs 11:12
- Jozua 24:23
- Richteren 2:20-21
- Richteren 2:21-22
- Richteren 3:2
- Deuteronomium 7:22

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.